

1. HET INITIATIEF

Het initiatief voor het eventueel terugbrengen van een parochiekerk of annexekerker tot profaan gebruik kan uitgaan van de bisschop of van vragen van derden aan de bisschop gericht.

Het terugbrengen van een parochiekerk tot profaan gebruik gebeurt veelal binnen een beweging van opheffing en samenvoeging van parochies. Daarom behoort het dossier voor de onttrekking aan de eredienst vaak (weliswaar als een afzonderlijk deel) tot het dossier van de opheffing en samenvoeging van parochies.

2. HET VERKENNENDE DOSSIER VOOR EEN EVENTUEEL TERUGBRENGEN VAN EEN PAROCHIEKERK TOT PROFAAN GEBRUIK

De bisschop opent het dossier dat geleid wordt door de vicaris-generaal. De betrokken parochie en de betrokken kerkfabriek worden daar formeel van op de hoogte gebracht. Ook de priesterraad wordt in een gewone vergadering daarvan op de hoogte gebracht.

De bisschop vraagt via de dienst kerkfabrieken advies aan de betrokken kerkfabriek.

2.1. De herbestemming

Het perspectief tot herbestemming ligt vaak al vervat in het goedgekeurde kerkenbeleidsplan. Indien dit nog niet het geval is, zal er gewerkt worden met een addendum dat dient goedgekeurd te worden door de bisschop en de gemeenteraad.

Het bisdom vraagt een principieovereenkomst tussen eigenaar en nieuwe gebruiker waaruit de nieuwe bestemming en de modaliteiten duidelijk worden. Indien de gemeente als eigenaar zelf zal herbestemmen, vraagt het bisdom een engagementsverklaring van de gemeente waaruit de nieuwe bestemming moet blijken.

Bij een herbestemming is een laatste viering te overwegen. Hiervoor heeft het bisdom iets uitgewerkt. Dat kan men opvragen bij de dienst kerkfabrieken.

Het is belangrijk om te weten dat de inboedel eigendom blijft van de kerkfabriek. De Commissie Kerkelijk Patrimonium neemt contact op met de kerkfabriek en de pastoor met de vraag een overzicht te maken van de herbestemming van het altaar (de altaren) en de andere meubelen of voorwerpen van het kerkinterieur (o.a. orgel, ambo, biechtstoelen, kruisweg, beelden,...) alsook voor het liturgisch vaatwerk en de gewaden. Indien het een beschermd monument betreft, moet er machtiging komen van de Vlaamse overheid, voor de herbestemming van goederen die integraal deel uitmaken van het monument. De facto

zullen die altijd ter plaatse blijven. Beschermd roerend erfgoed dat onroerend is door bestemming blijft uiteraard verbonden aan het gebouw.

Voorafgaande aan de vervreemding moeten alle gewijde voorwerpen, relikwieën, gewijd meubilair, glas-in-loodramen, klokken, biechtstoelen, altaren enz. verwijderd worden voor gebruik in andere gewijde gebouwen of om opgeslagen te worden onder kerkelijke bewaring. Omdat altaren nooit tot profaan gebruik kunnen worden teruggebracht, moeten zij, als zij niet kunnen worden verwijderd, vernietigd worden. Best gaat men over tot een traject van selectie en waardering om te bepalen wat bewaard blijft in de parochiekerk of andere kerken in de gemeente of bisdom, en wat verkocht mag worden. De diocesane commissie voor kerkelijk patrimonium kan hierbij helpen.

De kerkfabriek dient de nodige stappen te ondernemen voor het afsluiten van water, elektriciteit, gas,... en het stopzetten van eventuele verzekeringen verbonden aan het kerkgebouw.

2.2. Aandacht voor het zielenheil van de betrokken parochies

Voor de pastorale zaken in verband met de aandacht voor het zielenheil van de parochianen, kan men verwijzen naar het dossier van de opheffing en samenvoeging van parochies.

3. PRIESTERRAAD

De priesterraad moet op de juiste manier zijn samengeroepen en vooraf via de meegedeelde agenda weten dat de bisschop de leden wenst te horen in het dossier van een mogelijk terugbrengen van een parochiekerk tot profaan gebruik. De naam van de parochiekerk of annexekerkerk wordt in de uitnodiging met agenda vermeld. Op de vergadering zelf wordt het dossier toegelicht.

De bisschop vraagt advies aan de priesterraad. Het schriftelijk advies van de priesterraad wordt toegevoegd aan het dossier. Het advies bevat het overzicht van pro's en contra's die tijdens de vergadering naar voor worden gebracht.

De bisschop kan de priesterraad ook vragen om te stemmen over de vraag om de parochiekerk of annexekerkerk tot profaan gebruik terug te brengen. De uitslag van de stemming wordt dan aan het dossier toegevoegd.

4. EINDBESLISSING/DECREET

Na het horen van de priesterraad neemt de bisschop de eindbeslissing. Hij probeert de tijd tussen het horen van de priesterraad en de eindbeslissing zo kort mogelijk te houden.

De vicaris-generaal geeft de dienst kerkfabrieken de opdracht een ontwerpdecreet op te stellen. De bisschop tekent het decreet samen met de vicaris-generaal.

In het decreet staat de datum vermeld waarop de kerk wordt onttrokken aan de eredienst. De bisschop formuleert in het decreet zijn motieven, dit wil zeggen de goede redenen om een concrete parochiekerk terug te brengen tot profaan gebruik. Dit kan relatief kort gebeuren. Ook de gegevens in verband met de herbestemming worden vermeld.

De altaren worden in hetzelfde decreet tot profaan gebruik teruggebracht. Het verplaatsbaar altaar krijgt indien mogelijk een nieuwe bestemming. Indien mogelijk wordt het vast altaar afgebroken. Indien dit niet mogelijk is, wordt de altaarsteen met relieken weggenomen en naar het bisdom gebracht.

Het is goed in het decreet mee te delen dat er binnen de 14 dagen vanaf de wettige betekening van het decreet een herroeping kan worden gevraagd (cf. c. 1734).

Het decreet maakt onderdeel uit van de notariële akte. Een ontwerp van de eventuele erfpachtakte of verkoopovereenkomst wordt aan het bisdom bezorgd ter inzage. In deze akte zullen ook de restrictieve voorwaarden van het bisdom voor het toekomstig gebruik van de kerk worden opgenomen.

5. BEKENDMAKING

Het decreet wordt bewaard door de dienst kerkfabrieken in het bisdom en in kopie bezorgd aan alle betrokken pastoors die in alle juridische aangelegenheden de parochies vertegenwoordigen (cf. c. 532), aan de betrokken kerkfabriek, het centraal kerkbestuur en de deken. Het decreet wordt ook bezorgd aan de stad/gemeente indien de stad/gemeente eigenaar is van het gebouw. Indien de stad/gemeente geen eigenaar is, krijgen ze een brief met de mededeling dat een parochiekerk of annexekerkerk door de bisschop teruggebracht wordt tot profaan gebruik.

De beslissing van de bisschop wordt via de dienst kerkfabrieken aan de parochies bekend gemaakt. Op de dag van ontvangst hangen de pastoors het bericht uit in het portaal van de betrokken parochiekerken, en publiceren ze het ook op de parochiale bladzijde van 'Kerk & Leven'.

De beslissing wordt meegedeeld aan de priesteraad.

6. EXTRA PROCEDURE BIJ DE OPHEFFING VAN DE ERKENNING VAN ANNEXE-KERKEN EN KAPELANIJEN

Voor de opheffing van de vroeger expliciet erkende annexe-kerken en kapelanijen is nog een besluit tot opheffing van de erkenning door de minister nodig.

Het gaat hier om de bijgebouwen van de eredienst die werden opgericht in uitvoering van artikel 60 van de wet 18 germinal jaar X "relative à l'organisation des cultes" en van het decreet van 30 september 1807 "qui augmente le nombre des succursales".

6.1. Bezorging aanvraag tot opheffing aan ABB

Het bisdom bezorgt een aanvraag tot opheffing van annexe-kerk of kapelanijs aan ABB.

De aanvraag bevat:

- de gemotiveerde beslissing van de bisschop voor de opheffing van de erkenning
- het besluit tot erkenning van de annexe-kerk of kapelanijs
- het advies van de kerkfabriek waaronder de annexe-kerk of kapelanijs ressorteert
- een opgave van alle gemeenten die bijdragen aan het budget van de kerkfabriek waaronder de annexe-kerk of kapelanijs ressorteert.

6.2. Kennisgeving aan betrokken actoren

ABB brengt volgende actoren binnen de 30 dagen op de hoogte van de ontvangst van de aanvraag tot opheffing, als de aanvraag ontvankelijk is:

- het bisdom
- de betrokken kerkfabriek
- de federale overheid
- de financierende overheid

6.3. Bekendmaking

De minister beslist over de opheffing ten laatste 6 maanden na de kennisgeving. Binnen dezelfde termijn brengt ABB het bisdom, de kerkfabriek waaronder de annexe-kerk of kapelanijs ressorteert, de federale overheid en de financierende overheid op de hoogte van de beslissing. Als de minister beslist tot opheffing, wordt het ministerieel opheffingsbesluit bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt. Vanaf de 10^e dag na die bekendmaking is het ministerieel opheffingsbesluit verbindend voor iedereen. Het besluit verbindt de betrokken actoren vanaf de kennisgeving.